

Skoleskyssutredning

Indre Østfold kommune

Bakgrunn for oppdraget

Indre Østfold kommune har i perioden etter kommunesammenslåingen i 2020:

- opplevd en markant økning i kostnadene til skoleskyss for kommunens grunnskoler.
- et behov for å gjennomgå utviklingen av kostnadene og antall skysselever.
- undersøke hva som er mulige drivere for de økte kostnadene.

Oppdragsbeskrivelse

Indre Østfold kommune engasjerte Norconsult for å belyse og analysere følgende tre momenter:

- Hvordan har utviklingen i skoleskysskostnader vært de siste 4 årene i kr og %?
- Hva er årsaken til at kostnadene har økt mer enn KPI/kommunal deflator skulle tilsi?
- Hva er driverne for økte/reduerte skysskostnader og kan kommunen gjøre endringer i skolestruktur eller i mulighetene til fritt skolevalg for å minimere kostnadene?

Regelverk og lokale retningslinjer for skoleskyss

Elevs rett til skoleskyss er knyttet til

- Lang skolevei (opplæringsloven §§4-1 og 9-1). Lang skolevei regnes fra dør til dør etter farbar vei, og defineres som 2 km for elever på første trinn, og 4 km for elever på 2. – 10. trinn i grunnskolen.
- Særlig farlig eller vanskelig skolevei. Dersom trafikkutfordringene langs skoleveien er større enn det som kan forventes at eleven kan mestre.
- Nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.
- Delt bosted. Elever med delt bosted har rett til gratis skoleskyss dersom barnet faktisk bor to steder.

Retten til skyss for elever i private skoler er tilsvarende retten til skyss i offentlige skoler, dersom skolen ligger innenfor kommunegrensen. Ellers kan elevene få innvilget kyss frem til kommunegrensen.

Ansvar for skoleskyss

Hovedregelen er at fylkeskommunen står ansvarlig for skoleskyss som skyldes

- Lang skolevei
- Nedsatt funksjonsevne, midlertidig skade eller sykdom.

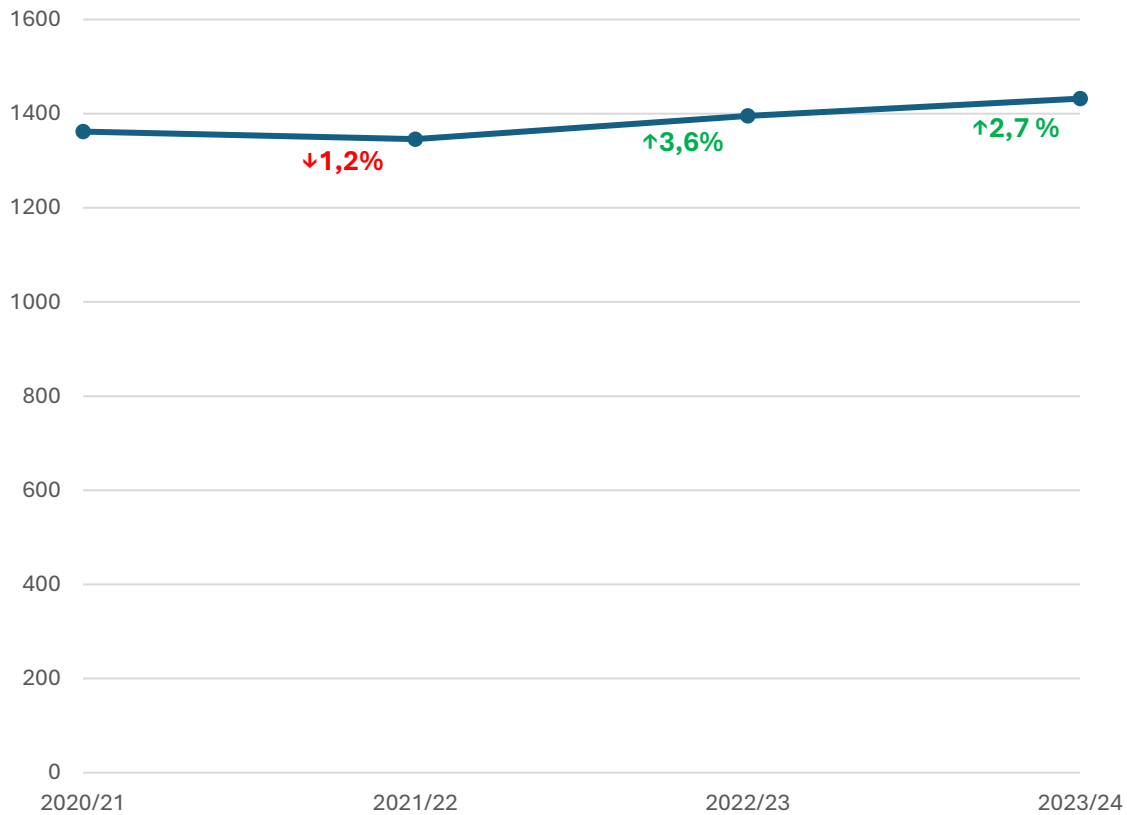
For disse elevene skal kommunen betale refusjon etter persontakst pr. tur til fylkeskommunen. Persontakst vil si den laveste prisen på ordinær enkeltbillett.

Kommunen er ansvarlig for skoleskyss når:

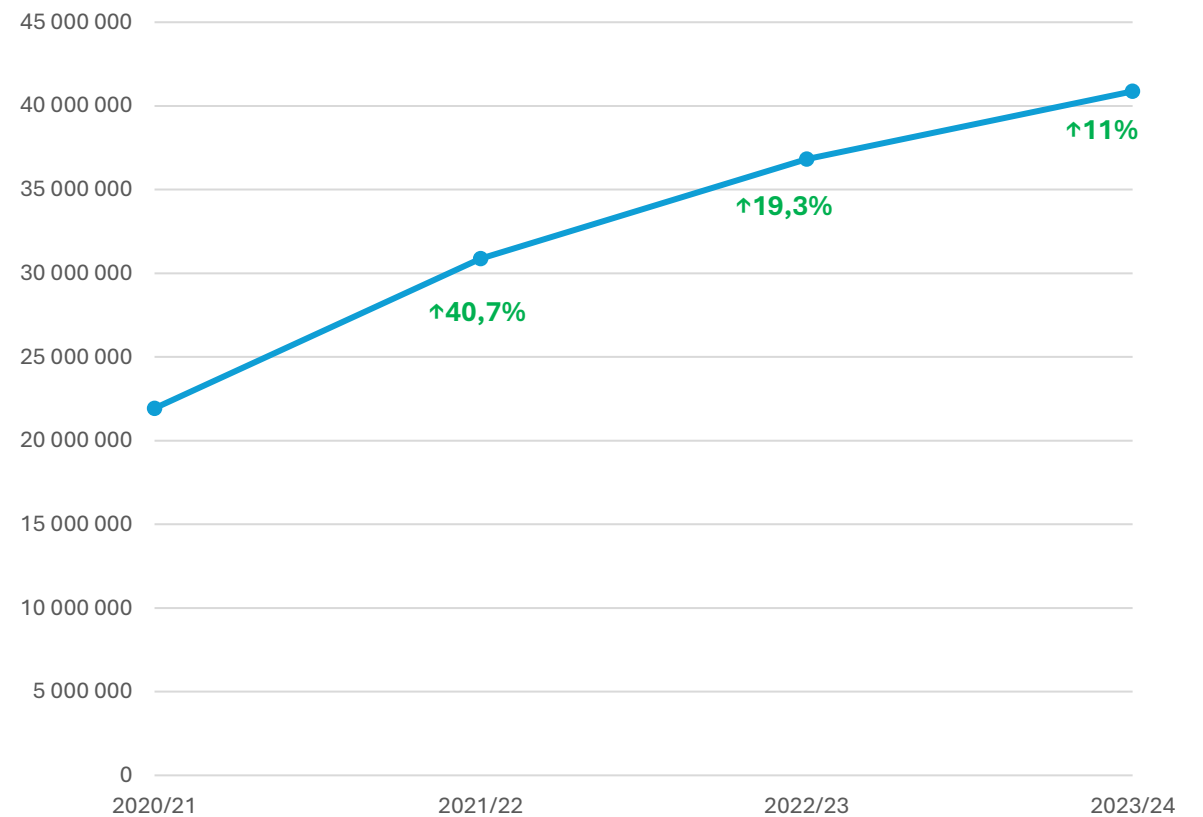
- Det er innvilget skoleplass på en annen skole enn nærskolen.
- Når skoleveien er vurdert som særlig farlig eller vanskelig.

Historisk utviklingen i skoleskyss og kostnader

Antall skysselever ved skolestart

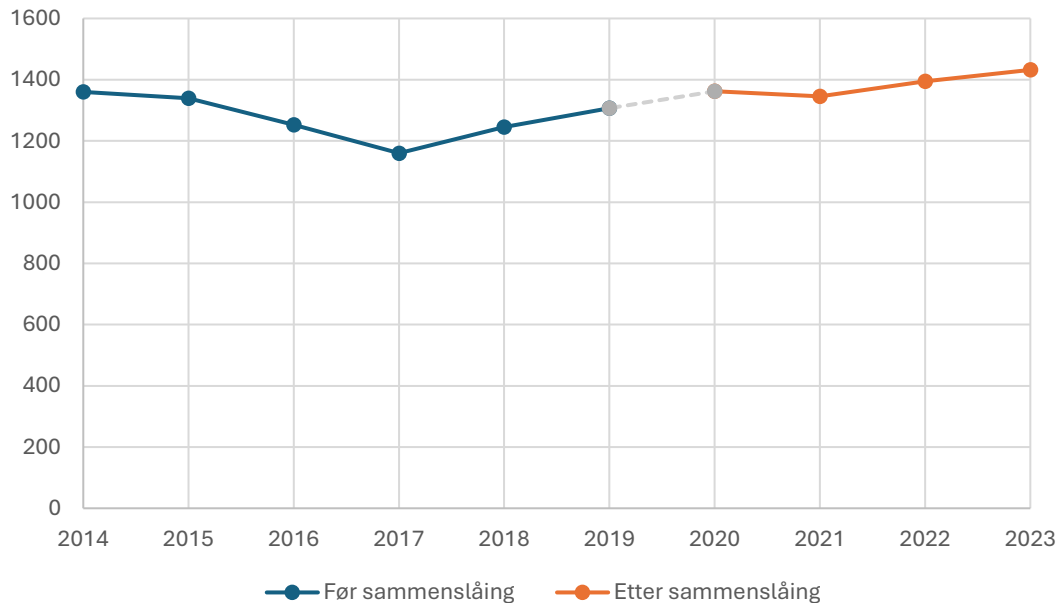
Totale skyssutgifter pr skoleår

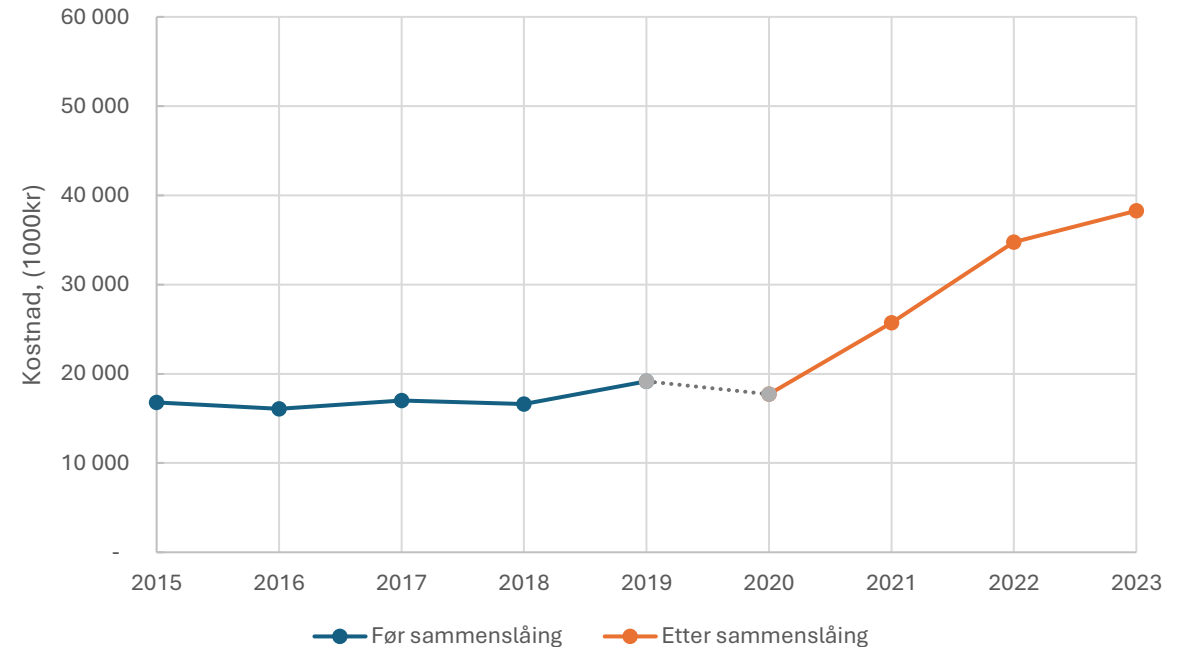
Utviklingen i skoleskysskostnader

Utviklingen av skoleskysskostnader fra før kommunesammenslåingen. Kostnadstallene er hentet fra SSB og viser kostnad pr. kalenderår, ikke skoleår.

Antall skysselever i Indre Østfold kommune

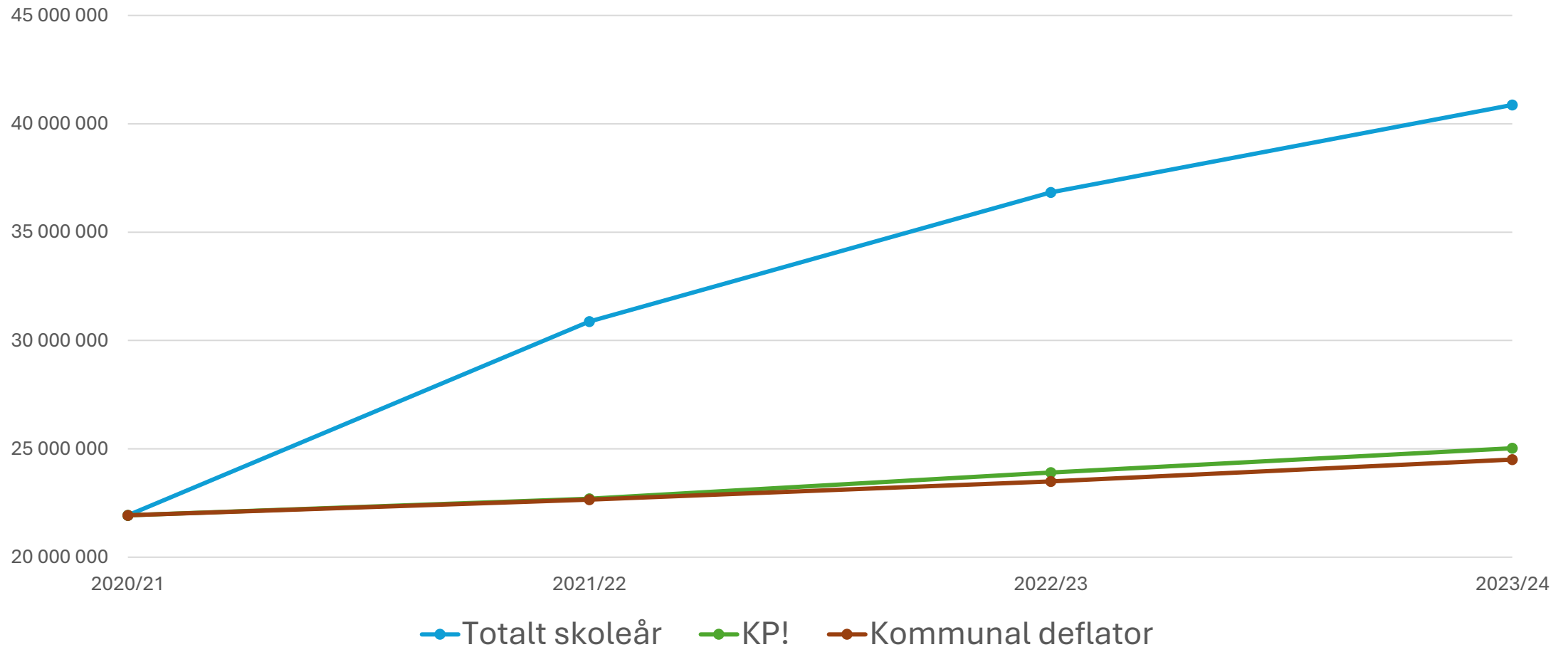

Utvikling i skysskostnad for Indre Østfold kommune

Skysstutgifter, KPI og kommunal deflator

Totale skysstutgifter pr skoleår

Beskrivelse av situasjonen

- Det har vært en stor økning i skysskostnadene for Indre Østfold kommune.
- Økningen i antall skysselever har ikke vært tilsvarende.
- Økningen er vesentlig større enn KPI og kommunal deflator.
- Det er store forskjeller mellom skolene.

Kostnadsdrivere

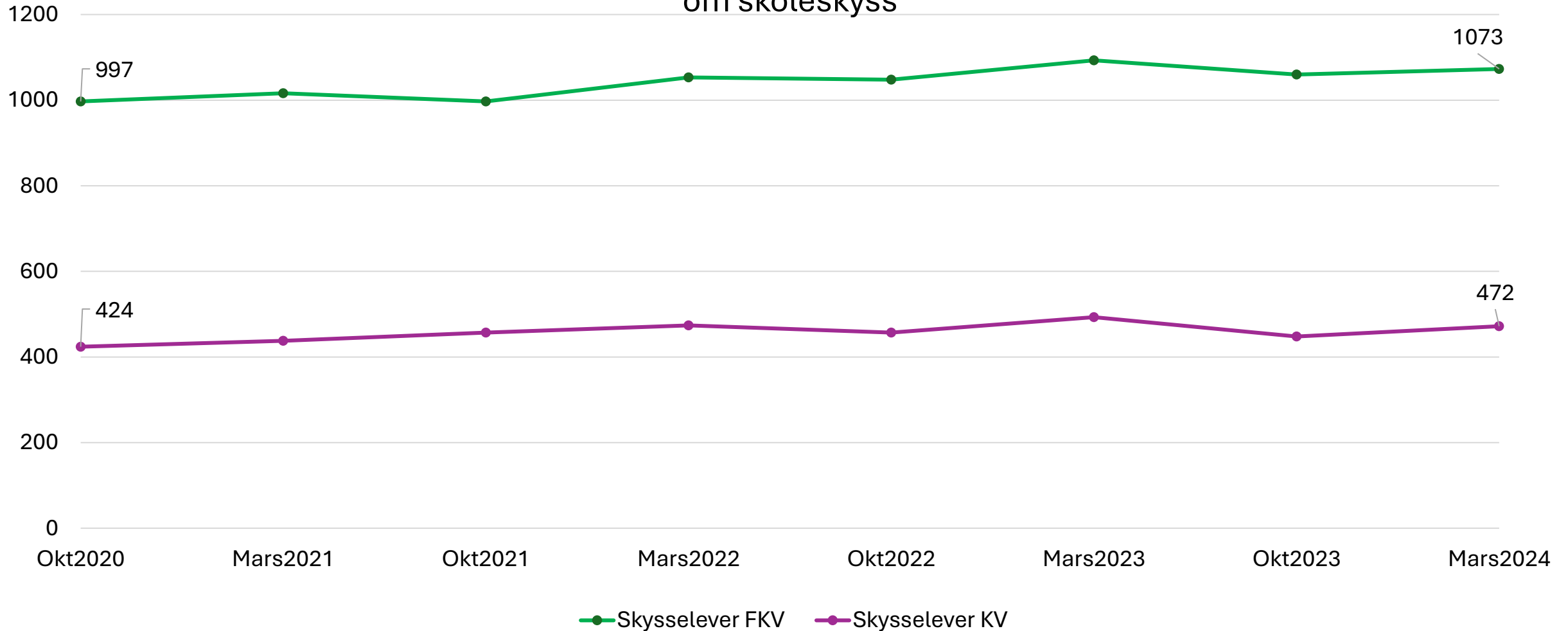
Følgende er kostnadsdrivere for skoleskyss:

- Antall elever på de ulike skyss-kodene
 - Antall kommunale vedtak om skyss
 - Antall fylkeskommunale vedtak om skyss
- Antall kjørte kilometer med drosjeskyss
- Antall vedtak om alenetransport
- Antall vedtak om samkjøring

Utvikling etter vedtakstype

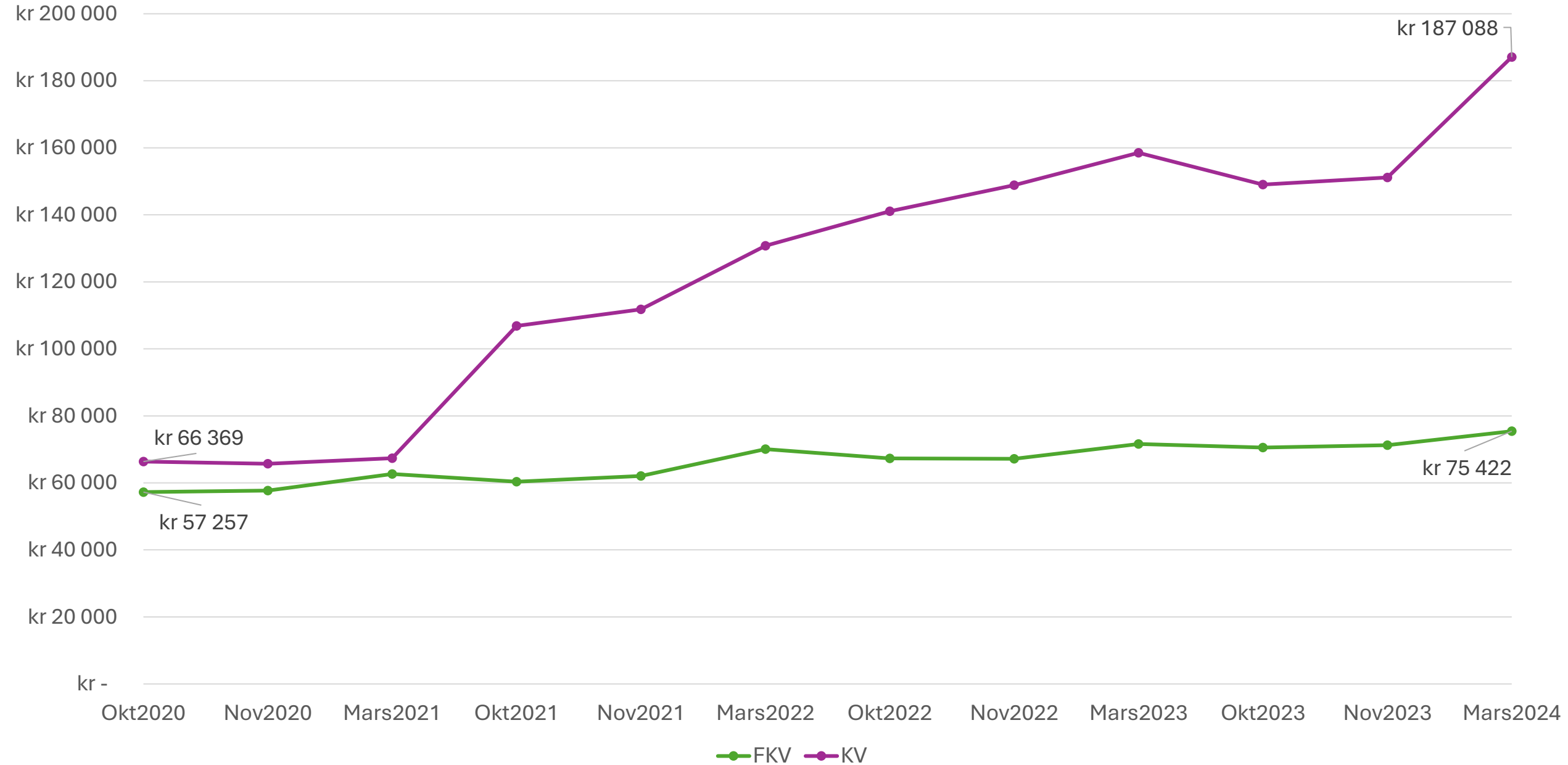
Kommunalt (KV) og fylkeskommunalt (FKV)

Utvikling i antall kommunale og fylkeskommunale vedtak om skoleskyss

Utvikling – samlede skysskostnader

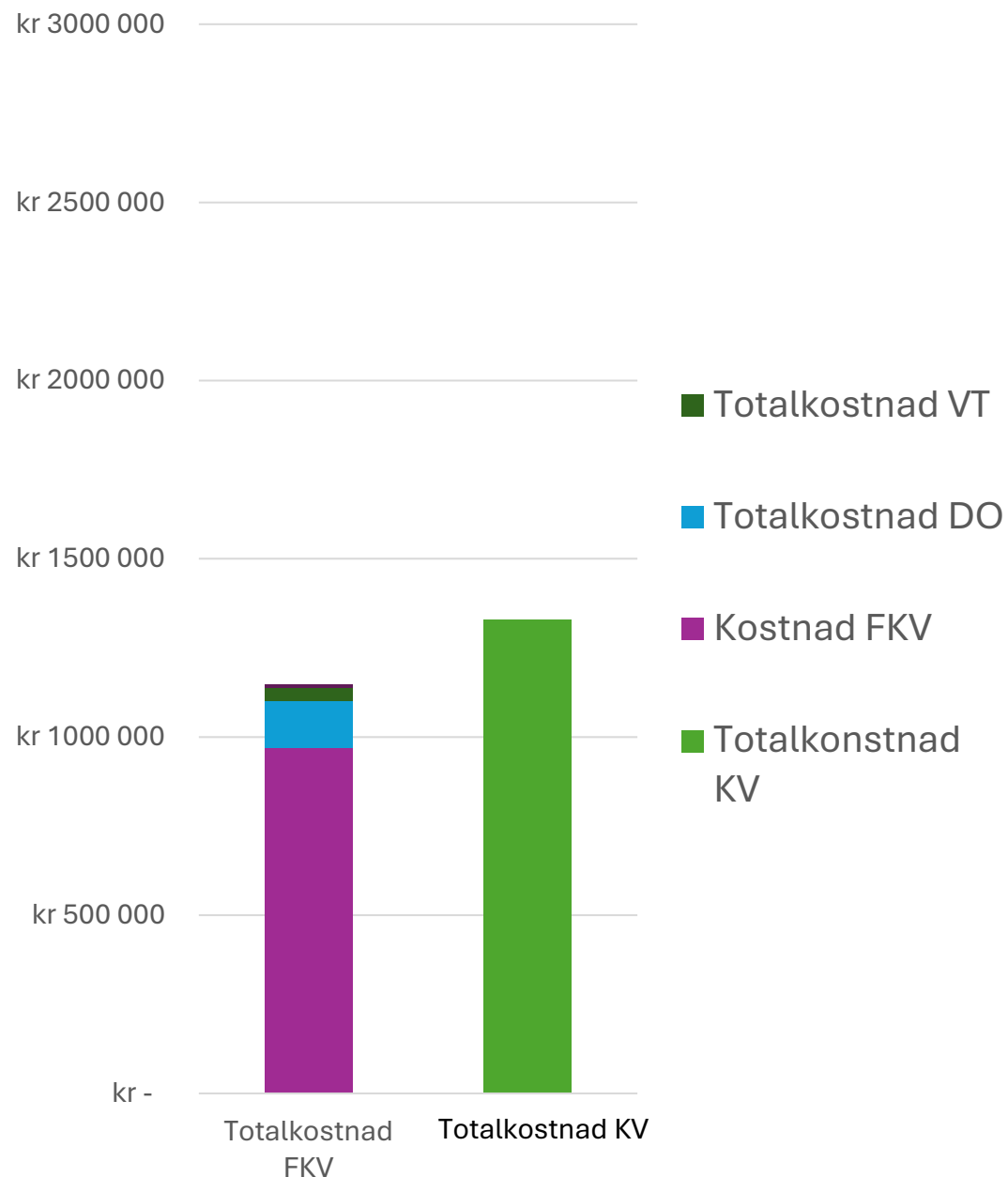
Snittkostnad pr dag, pr mnd.

Oktober 2020

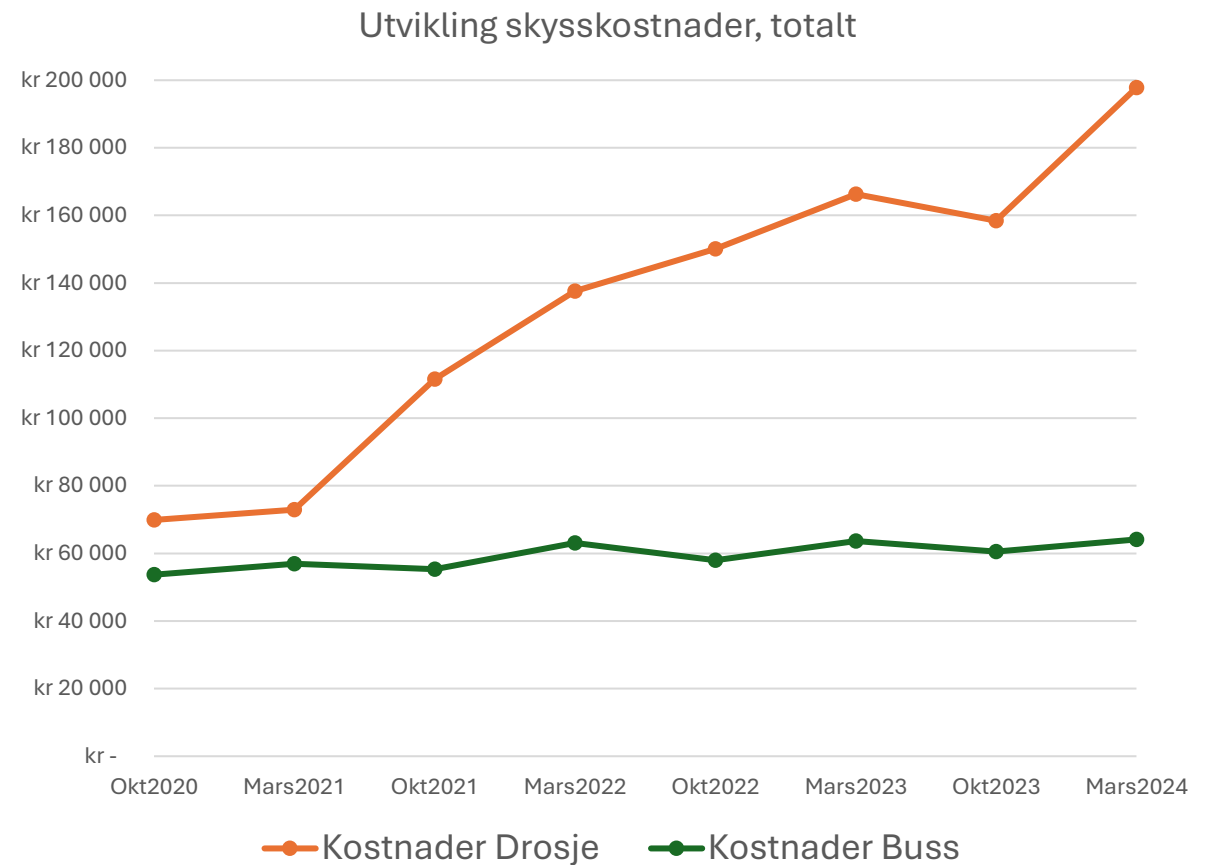
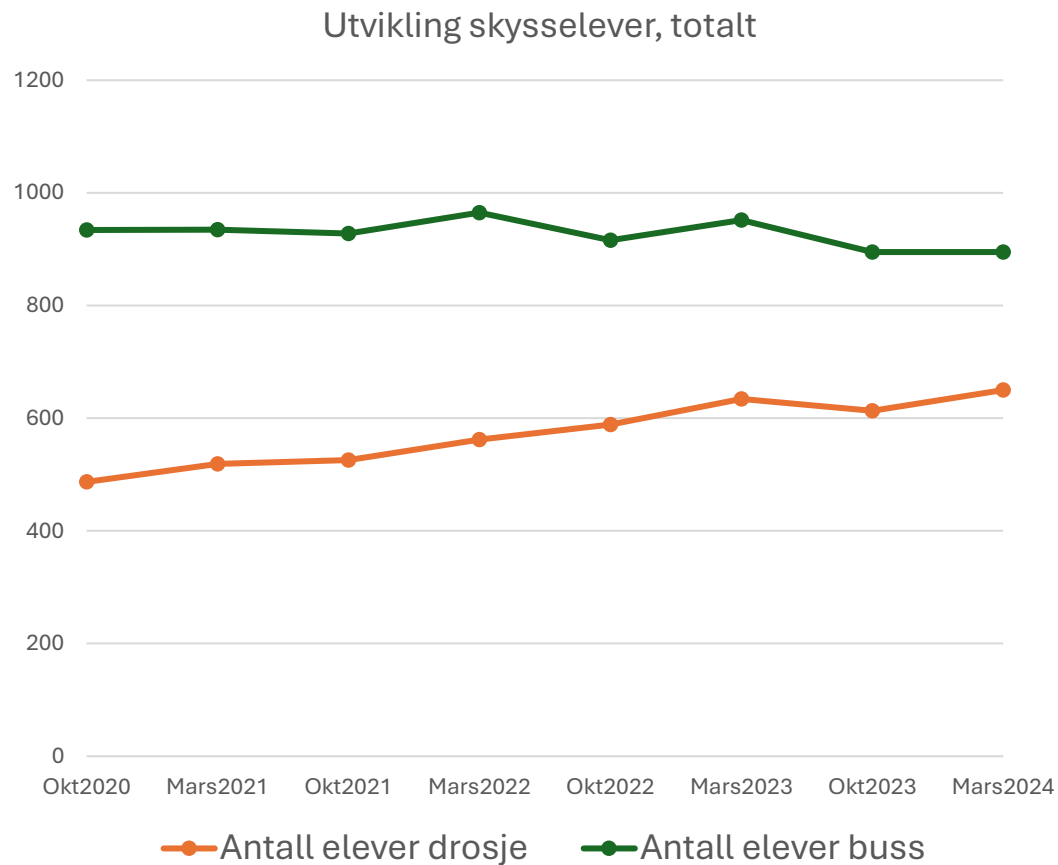
Totalkostnad KV	1 327 372 kr
Kostnad FKV	970 255 kr
Kostnad DO	132 191 kr
Kostnad VT	35 041 kr
Kostnad MT	8 546 kr
Kostnad ES	
Totalkostnad FKV	1 146 033 kr

Skyskode	Oktober 2020	Mars 2024 (korrigert)	Økning	Økning i %
KV	kr 1 327 372	kr 3 741 769	kr 2 414 397	182 %
DO	kr 131 876	kr 192 652	kr 60 776	46 %
ES	kr -	kr 8 086	kr 8 086	
FKV	kr 969 680	kr 1 213 488	kr 243 808	25 %
MT	kr 8 546	kr 17 558	kr 9 012	105 %
VT	kr 35 041	kr 76 651	kr 41 610	119 %
FKV	kr 1 145 144	kr 1 508 436	kr 363 292	32 %
Totalt	kr 2 472 516	kr 5 250 205	kr 2 777 689	112 %

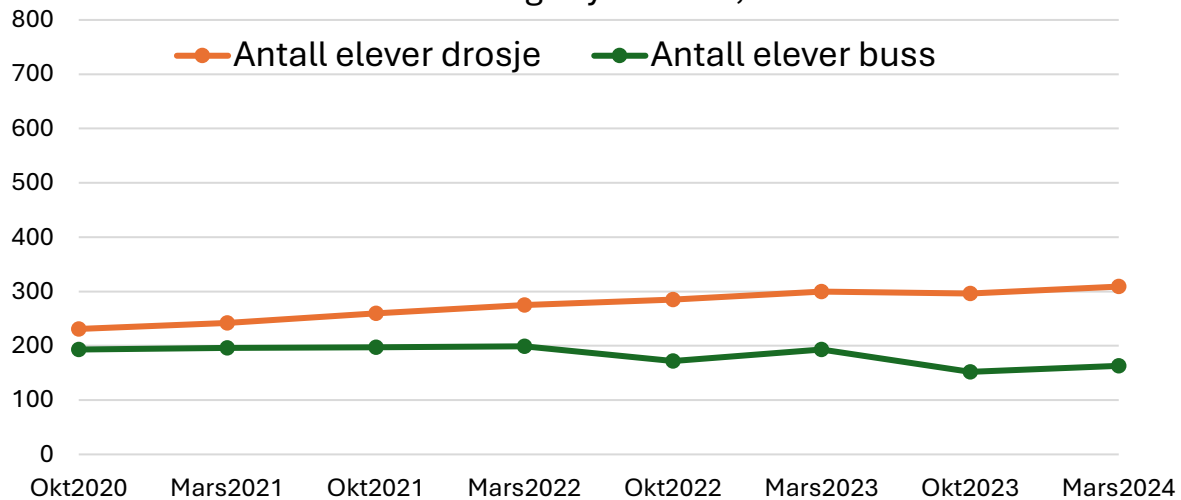

Utvikling etter transport type

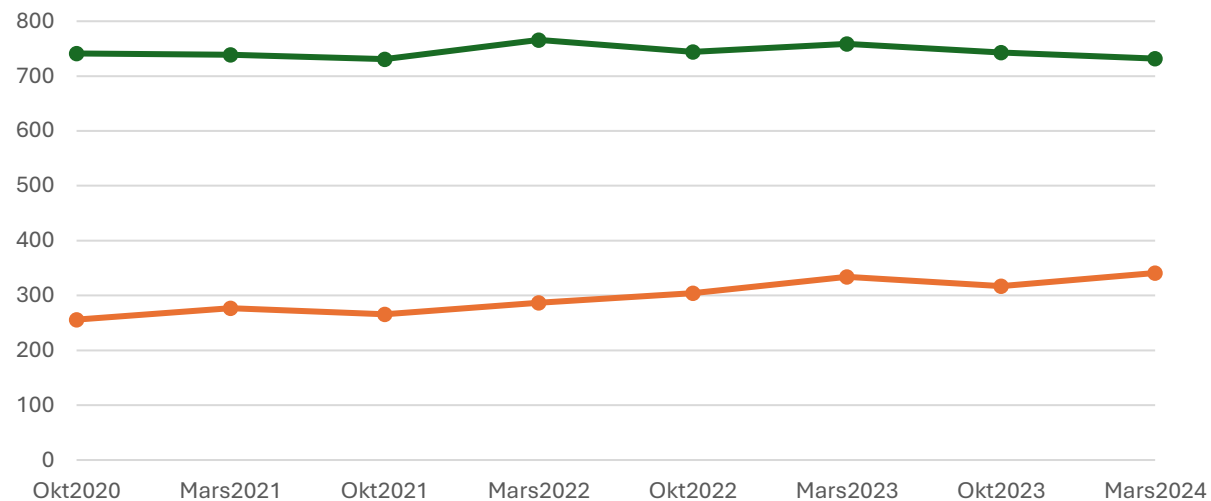
Drosje og buss, totalt

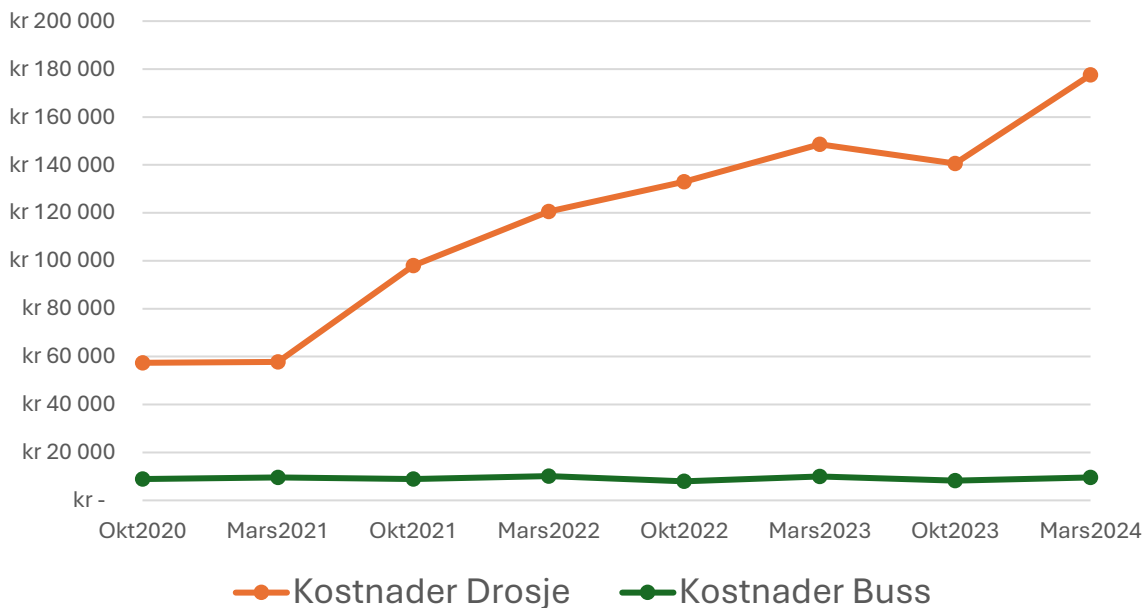
Utvikling skysselever, KV

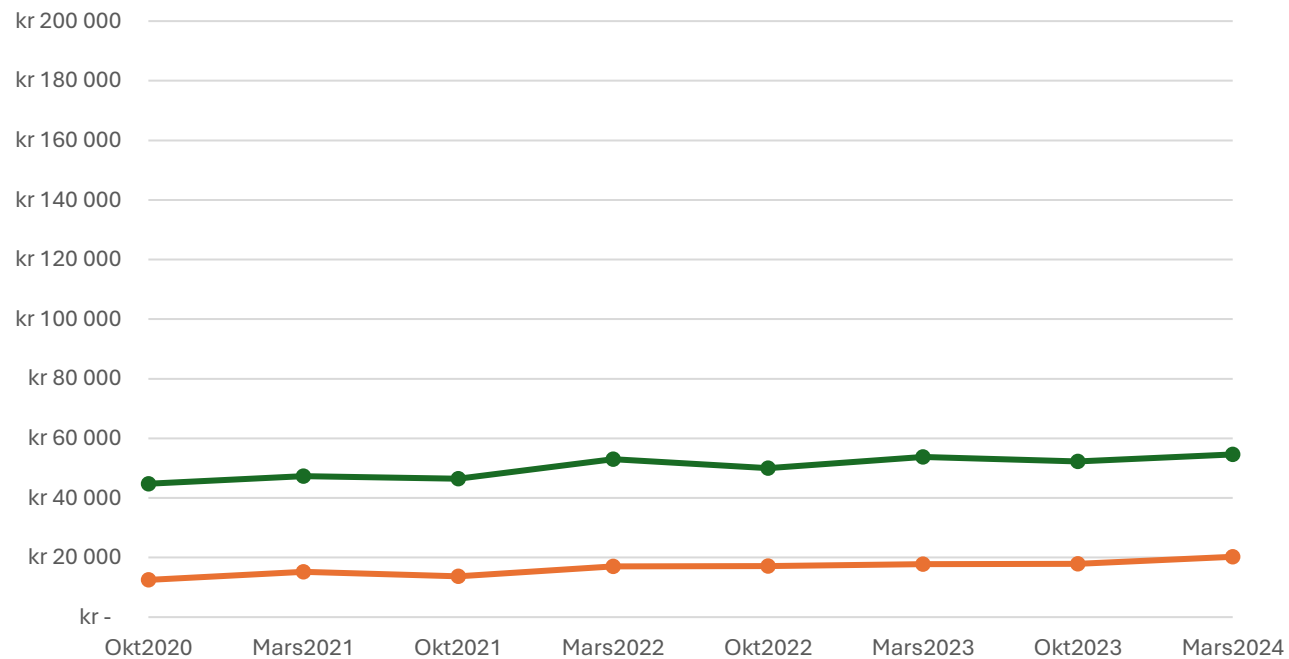
Utvikling skysselever,FKV

Utvikling skyskostnader, KV

Utvikling skyskostnader, FKV

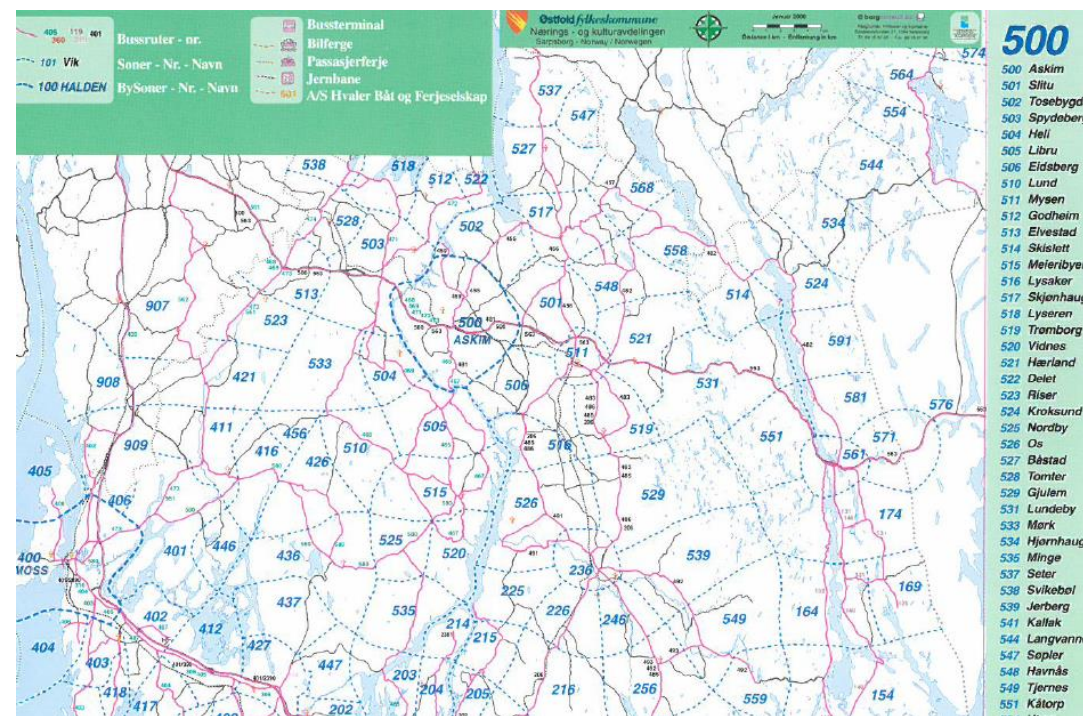
Grunnlag for beregning av kostnader

Soner for buss

Soner for Østfold kollektivtrafikk generelt

Utklipp fra sonekartet til Østfold kollektivtrafikk for skoleskys

	1 sone	2 soner	3 soner
Barn 6-17 år	20,-	30,-	40,-
Voksen 18-66 år	45,-	70,-	95,-

	1 Sone	2 Soner	3 Soner	4 Soner	5 Soner
Askim, Eidsberg, Hobøl og Spydeberg	31,29	43,32	55,36	67,39	79,42
Trøgstad	20,28	28,07	35,87	43,67	51,47

Tabell: Takster for buss.

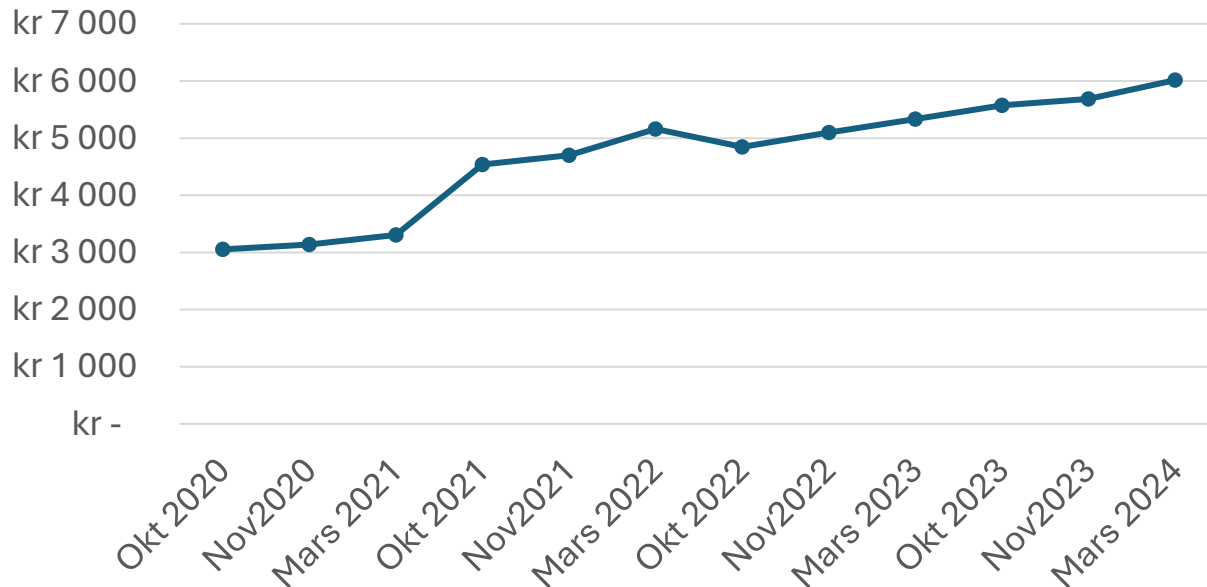
Takstsoner for skoleskyss med buss

- Soneinndelingen som gjelder for skoleskyss følger avtaler fra de tidligere kommunene
- Sonene som benyttes ved skoleskyss er geografisk mindre enn takstsonene som gjelder for ordinær kollektivtransport
- Prisen for en ordinær barnebillett i Indre Østfold kommune var i 2024 kr. 20,-
- Prisen for en skoleskyssbillett i området til gamle Askim, Eidsberg, Hobøl og Spydeberg kommuner startet på kr. 31,29 og i gamle Trøgstad på kr. 20,28.
- Norconsult oppfordrer kommunen til å få sin juridiske avdeling til å vurdere hvorvidt dagens praksis/avtale er i tråd med Udirs rundskriv fra 2024

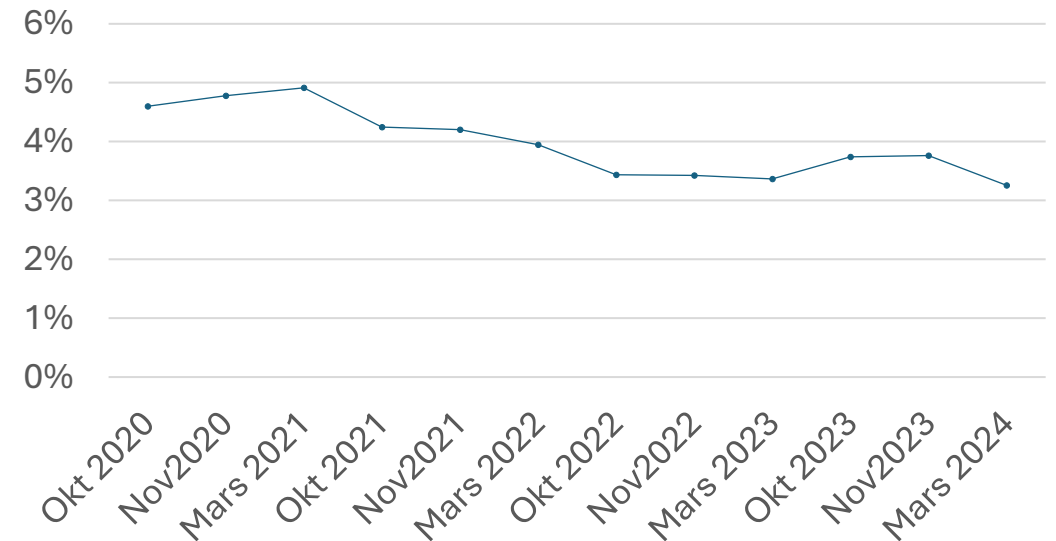
Administrasjonskostnader

- Administrasjonskostnadene følger utviklingen av kostnadene etter KV.
- Har stabil takst og har siden oktober 2021 lagt på 12,5 kr pr tur for *drosje* for skyss etter KV.
- Utgjør mellom 3-5% av kostnadene etter KV, og har hatt en nedgang. Naturlig da kostnadene til admin. har lagt stabilt, mens de totale kostnadene til KV har økt.

Utvikling av administrasjonskostnader

% av totale KV-kostnader

Antall elever på de ulike skyss-kodene

- Liten endring i antall vedtak. Stor økning i kostnad, i hovedsak knyttet til drosje.
- Kommunen kan påvirke antall elever som får innvilget annen skole enn nærskolen
- Kommunen er ansvarlig for *ekstrakostnaden* til skyss ved kommunale vedtak.
 - Det framkommer ikke hvordan denne fordelingen gjøres
 - 28% av de totale skysskostnadene (KV og FKV) er knyttet til Mortenstua skole
 - Oppfordrer kommunen til å undersøke regelverket og fordelingen nærmere.

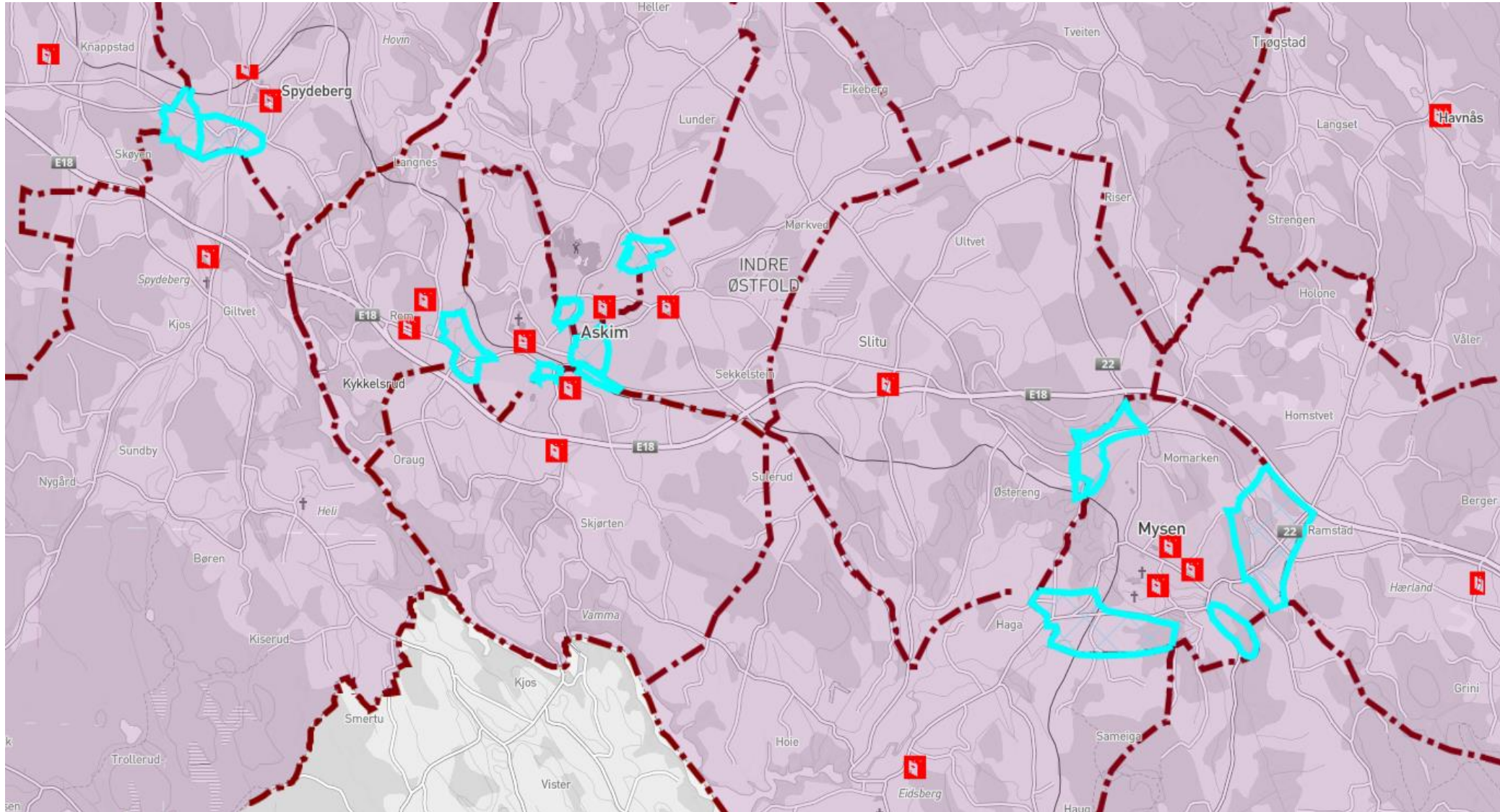
Antall kjørte kilometer med drosjeskyss

- Påvirkes av avstand mellom depot-hjem-skole-depot
 - Tilgjengelig data oppgir ikke antall kjørte km
 - Tidspunktet for overgang fra kombinasjon av pris pr. tur og pris pr. kjørte km, sammenfaller med tidspunktet for økning.
- Samkjøring med drosje er hovedregelen, men omfanget framkommer ikke i grunnlagsmaterialet
- ØKT ser samme utvikling i kostnader til drosje.
 - Indeksregulering av takstene er delvis årsak
 - Økt forventning fra foreldre om egenskyss
 - Kostnader knyttet til enkeltelevers behov for spesialskyss, spesielt til andre skoler enn nærskolen

Eksempel ved justering av skolestruktur

- Dersom Havnås skole legges ned vil alle elevene få rett til skoleskyss.
- I mars 2024 fikk 22 elever skyss, med en samlet kostnad på kr. 56.435
 - 10 elever fikk skyss etter FKV, med samlet kostnad kr. 8.300.
 - 12 elever fikk skyss etter KV, med samle kostnad kr. 48.135.
 - Hvorav 7 med drosje, med samlet kostnad kr. 44.760.
- Ved nedlegging av Havnås skole vil alle 55 elevene få skoleskyss etter FKV om lang skolevei.
 - 55 elever med skyss etter FKV, med samlet kostnad kr. 76.243.
- Nedlegging av Havnås skole ville gitt økte skyssutgifter for mars 24 på kr. 19.808.

Fritt skolevalg i grenseområdene

Fritt skolevalg i grenseområdene

Tall for mars 24 viser at (eksl. elever til Mortenstua skole) :

- 26 elever fikk skyss til primærskolen
- 11 elever fikk skyss til sekundærskolen
- 12 elever fikk skyss til en tredje skole
- Mulig besparelse er KV til sekundærskolen.
- Ytterligere besparelse er KV til tredje skole

Primær- skole	KV	kr	6 873	kr	7 780
	FKV	kr	407		
	VT	kr	501		
Sekundær- skole	KV	kr	41 868	kr	45 026
	FKV	kr	3 157		
Tredje skole	KV	kr	43 714	kr	49 647
	FKV	kr	2 003		
	VT	kr	1 095		
	DO	kr	2 835		

Oppsummering og anbefaling

- Utviklingen i kostnader for FKV følger utviklingen i antall elever
- Økte skysskostnader er knyttet til kommunale vedtak
 - Utviklingen i kostnader for buss-skyss etter KV følger utviklingen i antall elever
 - Utviklingen i kostnader for drosjeskyss etter KV følger ikke utviklingen i antall elever
- Kommunen hadde i liten grad forutsetninger for å se endringene komme
 - Økte kostnader knyttet til drosje
 - Endring av avtalen om drosjeskyss fra 2021
 - Økt antall elever med rett til spesialskyss
 - Økte kostnader knyttet til spesialskyss
- Endringer i skolestruktur vil ikke gi reduserte skysskostnader (med dagens takstsystem)
- Dagens grenseområder gir i liten grad utslag på skysskostnadene (med dagens takstsystem)

Oppsummering og anbefaling

- Kommunens kompetansesenter ved Mortenstua skole
Samler kompetansen og danner et profesjonsfelleskap i kommunen
 - Skysskostnaden ved skolen utgjør 22% av totalkostnaden av KV
 - Det forventes en økning i elevtall ved skolen

Norconsult anbefaler kommunen å:

- Gå i dialog med ØKT om
 - Hvordan drosjeskyss organiseres og søknader behandles
 - Hvordan takstsoner for buss organiseres i kommunen
 - Hvordan beregningen av ekstrakostnadene ved KV gjøres
- Se på dagens praksis for elever ved skole enn nærskole, eventuelt mulighet for egenandel ved skyss
- Se på om det er noen organisatoriske muligheter som opprettholder kvaliteten i tilbudet ved Mortenstua skole, samtidig som skysskostnadene reduseres

Skoleskyssutredning

Indre Østfold kommune